

24 mei 1978

Gastheer: Deze boekjes zijn verslagen van bijeenkomsten in Den Haag. Dus niet van deze bijeenkomst, maar ze zijn erg de moeite waard. Dan heb ik nog een verzoek: wilt u tijdens de bijeenkomst niet roken? Want het is hier nogal een klein zaaltje en het wordt hier erg, erg gauw bedompt. Dan geef ik nu het woord aan de spreker.

BUITENAARDSE CONTACTEN

Goedenavond, vrienden.

Aan het begin van deze bijeenkomst wil ik u er graag op wijzen dat wij sprekers voor deze groep niet bepaald alwetend of onfeilbaar zijn. Het is juist erg belangrijk dat u zelf nadenkt over alles wat er gezegd wordt. Ik heb voor vanavond geen speciaal onderwerp mijnerzijds, dus wanneer u een voorstel heeft, kunt u dat geven."

Reactie: Buitenaardse contacten.

Buitenaardse contacten, ja, dat is echt in de mode op het ogenblik. Nou, buitenaardse contacten, ja. Er zijn ruimtevaarders, logisch. Als je daarover na gaat denken, dan kom je eigenlijk terecht in de sfeer van sciencefiction en van het onmogelijke of onbegrepen. Er zijn verschillende soorten ruimtevaartuigen. Het grootste gedeelte daarvan werkt dus met magnetische straling, waarbij het mogelijk is om een feitelijke eenpoligheid te bewerkstelligen. In zonnestelsels wordt bovendien nog wel eens van lichtdruk gebruikgemaakt. De volkeren die daar gebruik van maken zijn anders dan de mens, dat is duidelijk. Ze staan over het algemeen niet hoger of lager; ze zijn gewoon anders. Afstammingen zijn nogal eens wat anders, dat is duidelijk, maar ze hebben allemaal toch wel een mogelijkheid tot manipulatie. Dat is ook duidelijk, want zonder dat is ruimtevaart niet denkbaar.

Waar de zon ligt in het heelal, is het eigenlijk een beetje — neemt u me niet kwalijk — een achterbuurt. Met andere woorden: in deze buurt is niet veel van belang. Bovendien zijn er voor de ruimtevaart hier wat moeilijkheden, omdat je zelfs wanneer je de grens van de lichtsnelheid overschrijdt — en dat is dimensionaal mogelijk — toch altijd eigenlijk weer vastloopt op de betrekkelijk geringe magnetische krachtvelden die hier zijn. Wanneer je dichterbij het centrum van een melkwegstelsel zit, dan heb je te maken met veel grotere reeksen van uitbarstingen en die kun je soms als krachtbron gebruiken. Het is dus misschien iets riskanter, maar wel veel vlugger.

Ja goed, nou hebben we dat gezegd. Hoe zien die dingen eruit? Ja, er zijn bolvormige, er zijn spindelachtige, er zijn sigaarachtige — een soort superzeppelins zeg maar — en natuurlijk niet te vergeten: de vliegende schotel. De vliegende schotel is een landingsvoertuig dat dus alleen gebruikt wordt voor korte afstanden, bijvoorbeeld binnen een zonnestelsel. Het heeft bepaalde mogelijkheden om zich in te schakelen in het eigen magnetisch veld van een planeet en kan daardoor weer met productie van een eigen zwaartekrachtveld zich praktisch onbeperkt bewegen en zeer grote versnellingen tot stand brengen zonder dat daar te veel wrijvingsweerstand bij komt kijken.

Nou, wat zijn het voor wezens? Ja, als je de mens hoort, dan zijn het wezens die klaarstaan om de mensheid tegen zichzelf te beschermen. Nou, vergeet het maar. Natuurlijk, er zijn zendelingen. Zendelingen vind je overal, niet alleen op aarde, maar die vind je ook in de ruimte. Er zijn bepaalde rassen die filosofen hebben die hun eigen gedachten willen uitdragen naar deze wereld. Er zijn erbij die dat doen via telepathische contacten. Er zijn erbij die proberen om gewoon gedachte- of emotiegolven te projecteren, met mechanische versterkers ook nog — die hebben ze. Maar dat zijn toch maar de enkelingen.

En wanneer er ooit ruimtevaarders hier op aarde komen, dan moet u zich realiseren dat het mensen zijn — of wezens zijn — met een totaal andere achtergrond. Je kunt van hen dus niet verwachten dat zij de mens zullen begrijpen, of dat zij zaken zullen zien in de grootorde van belangrijkheid waarin een mens ze ziet. Ze hebben totaal andere achtergronden, andere mores, andere vaardigheden. En het is heel goed mogelijk dat deze mensen op een gegeven ogenblik op aarde komen en zeggen: 'Nou, er is niet veel de moeite waard,' en dan vinden ze een plaat van de Beatles en dat vinden ze dan een culturele schat. Of de Cats wat mij betreft, of iets dergelijks.

Het is heel goed mogelijk dat ze ondersteboven zijn van de structuur van een Eiffeltoren en helemaal niet geïnteresseerd in de laatste ruimtesonde die de aarde ontworpen heeft. Je moet je dus voorstellen dat dat heel anders is dan je je dit menselijk kunt voorstellen. Wat zijn de grote moeilijkheden? Werkelijk contact. Ik weet wel dat er altijd gezegd wordt: 'Ja, maar er is een telepathisch contact mogelijk.' Ja inderdaad. Je kunt ook nog vertaalmachines gebruiken; per slot van rekening hebben zij nog veel kleinere computers dan u, dus grotere capaciteit in dezelfde ruimte — dat is denkbaar. Maar het is niet voldoende als je hoort wat een ander zegt; je moet begrijpen wat hij bedoelt. Bij een telepathisch contact kan dat alleen wanneer er een zekere eenheid bestaat tussen de inhoud — de wezensinhoud — van de vreemdeling en de mens. Dat komt zelden voor. En ik kan me dus al voorstellen dat een of andere leider van een ruimteschip op aarde landt en zegt, zoals dat gebruikelijk is: 'Take me to your leader.' Hij zal wel Engels praten, want die zenden de meeste films met dergelijke onderwerpen uit. En dan komt hij daar terecht bij misschien meneer Carter. Of laten we het anders zeggen: hij komt bij Van Agt.

(Gelach in de zaal)

Nou, als Van Agt dan weer bijgekomen is, dan probeert hij die man te vertellen: 'Wij willen jullie helpen om een betere beschaving te bereiken.' Zegt Van Agt: 'Ja, maar is dat wel voor de CDA aanvaardbaar en is dat wel in overeenstemming met onze opvatting van christelijk geloof?' Ja, die ruimtevaarder snapt er geen pest meer van. Die denkt: 'Wat zit die man te kritiseren? Ik wil hem iets geven en hij wil nou eerst weten of het wel precies bij hem past.' Die man is geen leider. En dat is hij vanuit zijn standpunt niet. Komt hij misschien terecht bij een of andere medicijnman ergens in Afrika. En die aanvaardt dat allemaal. En die denkt bij zichzelf: 'Nou, daar kunnen we dus nieuwe toverkunst uit maken.' En die krijgt al die kennis, maar die weet weer niet wat hij ermee moet doen.

Dus zo'n uitwisseling is heel erg moeilijk. Er zijn mensen die zeggen: 'Ja, maar er landen dan toch wel ruimtevaarders op aarde?' Inderdaad. En dan moet u niet denken dat het een sprookje is, ook al wordt het officieel ontkend. Er zijn — en dat is op het ogenblik al zeventien jaar geleden — overblijfselen gevonden van een vliegende schotel. Die was verongelukt. De terugkoppeling in de aandrijving was fout gegaan, daardoor was er een energie-uitbarsting geweest en het ding is te pletter gevallen in Nevada. Hebben ze onderzocht. Men heeft overtuigende bewijzen dat er Unidentified Flying Objects zijn, en verder dat sommige daarvan zich — volgens meldingen van onder andere Mount Palomar, die heeft waarnemingen gedaan wat dit betreft — zich dus in de richting van de ruimte hebben verwijderd, maar niemand weet waarheen. Dat weten ze dus, goed.

Maar wat moet je daarmee beginnen? Als ze landen, wat doen ze? Ja, er zijn nogal wat ruimteschepen die voor versnelde aandrijving een eigen reactiemassa uitstoten om dus hun aandrijving daarop te baseren binnen een zonnestelsel. Nou, die nemen water in op aarde. Binnenkort zijn ze ook in de olie, net als u allemaal. Dan zijn erbij die komen hier kijken, die komen waarnemen. Maar kijk, degenen die waarnemen en die niet menselijk zijn in uiterlijk, die kunnen dat alleen op een afstand doen. Degenen die wel menselijk zijn, die kunnen zich desnoods verkleden als mensen, vermommen, en zo tussen de mensen door lopen.

En dan zijn er wel veel constatering, maar dat is een relatie zoals u wanneer u op bezoek gaat bij de pygmeëen: interesse voor de sociale structuur, voor de overleveringen, misschien ook nog voor de schedelmaten, en daar blijft het bij. Dus ja, daar moet u ook weer niet al te veel van verwachten. Dan zijn er misschien enkelen die op aarde komen om daar bepaald materiaal en zelfs bepaalde plantaardige vormen, vooral zaden, mee te nemen. Maar zelfs al hebben ze van die heel grote ruimteschepen, dan moet u zich nog realiseren dat hun laadvermogen niet onbeperkt is. Dus, wat is voor hen het belangrijkste? Het belangrijkste zijn dingen als kennis. Dus zaken die je in een computer kunt opslaan, die eigenlijk het gewicht niet vergroten. Gegevens omtrent de ruimte misschien, omtrent mogelijkheden, het gedrag misschien van een fluctuerende ster zoals de zon is. Die zon, dat weet u, die heeft perioden dat ze haar eigen kernactiviteit praktisch staakt; dan wordt ze wat kouder, wordt het op de aarde wat warmer. Ze heeft perioden dus dat de kernmassa actiever wordt; dan wordt de zon heter, de aarde die verdampt dus meer vocht en dan wordt die aarde onder dat vocht kouder omdat het teveel reflecteert. Dat zijn gewoon van die dingen die gebeuren.

Dan zegt u: 'Ja, wat moet ik nou beginnen dus met dit alles? Kunnen zij ons iets leren?' Ja, dat kunnen ze. Wanneer u bereid bent om hen te aanvaarden zoals zij zijn. Maar op het ogenblik dat u komt tot een vergelijking van uw menselijke waarde met de hunne, dan is het contact al bijna niet meer mogelijk. En dan is er een heel grote kans dat wanneer u hen uiteindelijk begrijpt, dat u voor uw medemensen gek bent, en dat alle mensen die dus de zaak niet begrijpen denken dat die ruimtevaarders gek zijn.

Dus als je dit allemaal bekijkt, er zijn ruimte varende volkeren. Contacten ermee? Och, die zullen misschien wel eens komen in de komende periode, maar ik zie het toch niet zitten dat dat werkelijk voor de aarde een grote verandering betekent. Het enige waar ze misschien op aarde onmiddellijk mee zullen beginnen is om een ruimtevaarder met een leger te omringen om zeker te zijn dat als hij toevallig wapens heeft die men zelf nog niet heeft, dat men daar de plannen van te pakken zal krijgen. Want zo denken mensen. Dus wat moet ik over dit onderwerp veel meer vertellen?

Vraag: Kan er geen verandering in filosofie ontstaan op aarde?

Antwoord: Die ontstaat er voortdurend, maar elke filosofie op aarde is in feite een toren van Babel van veronderstellingen gebouwd op een enkel feit. Of enkele feiten. Met andere woorden: filosofie is een gedachtegang die de realist niet erg aanspreekt en waarbij je eerst moet komen tot wat men noemt een wetenschappelijke onderlijning, waardoor herhaalbare effecten denkbaar zijn, verklaring voor feiten gevonden kan worden enzovoort, voordat men er misschien iets mee gaat doen. En dan begrijpen ze het nog niet helemaal.

Dus u moet goed begrijpen op dat terrein kun je niet al te veel verwachten. En een andere filosofie op aarde... wanneer de mensheid de invloeden die nu bestaan ondergaat, zowel van de eigen samenleving als van de kosmos — verandering in de zonuitstraling, al die dingen meer — nou ja, dan komt er wel een verandering in filosofie. Maar wat zijn de filosofieën die de mens voornamelijk hanteert? Die gedachtegangen die een rationalisatie betekenen voor een groot gedeelte van de dingen die je emotioneel gedreven doet. En dat moet je niet over het hoofd zien. Je kunt wel een filosofie veranderen, maar verander je daarmee de mens? Je kunt overgaan naar een absolute vrije samenleving, je kunt komen tot een sterk geregimenteerde samenleving, je kunt kiezen voor maoïsme, voor leninistisch-marxisme, al die dingen meer. Maar als je goed kijkt, dan blijven de mensen precies hetzelfde. Een Chinees die geen raad meer weet, die gaat ook niet schuld bekennen of filosofie, nee, die gaat ook proberen of hij iets te pakken kan krijgen waardoor hij zich kan bedrinken; de Rus dito en wat dat betreft de Nederlander ook.

Ontvluchting van de werkelijke problemen van het eigen bestaan en de samenleving zijn in de mens zodanig sterk geïntegreerd door de vorming gedurende zeg maar zesduizend jaar van de huidige beschaving, dat je dit niet met een verandering van filosofie ongedaan kunt maken. Nou wil ik helemaal niet pessimistisch zijn hoor, want het gaat steeds beter met alle dingen: zowel met de destructie als met de opbouw.

En ik geloof dat het vooral beter wordt doordat de mensen meer gaan kijken naar hetgeen ze zelf zijn en daarin misschien dan de mogelijkheid vinden om zichzelf in een gemeenschap in te passen zonder eisen aan die gemeenschap te stellen of toe te staan dat die gemeenschap hun wezen en hun eigen kwaliteiten ontkent of verandert. Nou, als u dat kunt bereiken — daar gaat het nu langzaam naartoe — dan hebt u al veel bereikt.

Vraag: Mag ik eens vragen: als de aarde door een atoomramp of een kosmische ramp getroffen wordt, wat gebeurt er dan met úw wereld?

Antwoord: Nou, wij hebben het ontzettend druk met al die emigrés die we dan krijgen.

Vraag: Oh, dus dan komen die daar wel?

Antwoord: Ja, wij blijven voortbestaan. Alleen zal dan een reeks van de beelden waaruit zomerlanden opgebouwd is, die zullen natuurlijk gaan verdwijnen langzamerhand. Want nu moet u wel beseffen: Zomerland is een illusie. Al die beelden die je daar ziet, dat zijn in feite denkbeelden, voorstellingen die je meeneemt als je doodgaat. En wanneer er dan geen aarde meer is waar je steeds nog weer dingen vindt die je herkennen kunt in het Zomerland, of misschien zelfs daarin projecteren als kleine veranderingen, dan zal dat langzamer zeker veranderen. Maar ja, incarnatienoodzaak zal blijven bestaan, dan komt er wel weer een andere planeet, dan komt er wel weer een andere reeks belevingen en dan wordt het een ander Zomerland, maar de bezieling blijft hetzelfde en het geestelijk bestaan in wezen ook.

Vraag: Hun medische kennis van het buitenaards contact staat toch wel op peil ten opzichte van de aarde?

Antwoord: Ja, dan moet je in vergelijkende termen gaan spreken over onvergeloofbare waarden. Laten we het heel simpel nemen: voor u is het nog steeds bijna ondoenlijk om een cel kunstmatig op te bouwen. Er zijn enkele rassen — niet allemaal, maar er zijn enkele rassen — die dat wel kunnen. Aan de andere kant bent u bijvoorbeeld met uw chemotherapie in staat om allerhand verschijnselen te onderdrukken, veranderingen tot stand te brengen. Er zijn rassen die daar nog nooit van hebben gehoord. U denkt aan operatie in de vorm van het scheiden van weefsels totdat je het betreffende punt bereikt hebt. Er zijn nogal wat rassen die — dat is eigen aan de ruimtevaart dus — kennigemaakt hebben met de mogelijkheid om ontzettend sterke magnetische werking uit te stralen en die doen dat dan vanuit een aantal punten, soms drie, soms twee — een enkel ras gebruikt er geloof ik zelfs zeven. Dat zijn in feite zeer sterke magnetische pulsen die daar worden afgegeven; in het brandpunt daarvan kun je dan opereren, en dan kun je opereren zonder dat het tussenliggende weefsel geschaad wordt. En dan kun je daar cellen weghalen, maar je kunt er geen nieuwe voor in de plaats zetten. En zo zijn er allerhand van die dingen dat je zegt: Ja goed, daar weten ze meer, maar op een ander punt weten ze op aarde weer meer.

Kijk, dat is nou precies hetzelfde of ik een vergelijking wil maken tussen de gangbare medische praktijk zoals die hier bestaat en bijvoorbeeld de acupunctuur. Acupunctuur berust op een filosofie. Die filosofie in zichzelf is niet vast te maken; daar kun je niet van zeggen: 'Het is allemaal bewezen.' Maar op grond van die filosofie is wel een systeem ontstaan waarbij je via de zenuwkanalen allerhand dingen in het lichaam kunt veranderen. En nu zeg je: Ja, maar wij kunnen dit chemisch of operatief veel gemakkelijker. Zeg ik: Ja, daar hebt u misschien gelijk in maar wanneer ik dat met acupunctuur doe, dan heb ik geen nevenverschijnselen; wanneer ik dat chemisch doe wel. Dus acupunctuur verdient in vele gevallen de voorkeur. En zo zou ik dat ten aanzien van andere geneeswijzen dus van ruimtevolkeren ook wel kunnen zeggen. Ze hebben dingen die beter zijn dan de methode die u hier gebruikt. Maar daar staat tegenover dat ze ook bepaalde methoden hebben die voor u ondenkbaar zijn, omdat ze zo simpel en cru zijn dat ze nog erger zijn dan aders laten.

Vraag: Zijn ze voor vooruitgang even afhankelijk als wij van vivisectie op lagere medeschepsels?

Antwoord: Sommigen wel, sommigen niet. Ook hier kun je weer niet één lijn trekken. Maar er zijn nogal wat ruimteverende volkeren — dat moet ik toegeven — die uitgaan van het standpunt

dat hun eigen ras dus de top is en dat alles wat minder is en minder bewustzijnswaarde bezit dan een bepaald coëfficiënt — zoals zij dat uitdrukken dus — minderwaardig is. Ook wanneer het dus een mislukt voortbrengsel van het eigen ras is. En dan zeggen ze: 'Nou, die minderwaardige wezens die gebruiken we dan om te studeren, daar doen we proeven mee.' Dus dat komt inderdaad voor. Er zijn ook weer rassen die dat niet doen en die dus eigenlijk al hun conclusies meer trekken door het gadeslaan van levensprocessen en dan het projecteren van zeg maar de ene tekening op de andere, om zo een beeld van mogelijkheden te krijgen waarbij ze dan alleen de positieve punten proberen waar te maken. Dus dat verschilt, kun je niet met zekerheid zeggen.

Vraag: Wat was de vivisectie...?

Antwoord: Kwestie vivisectie... over herkomst en beschrijving van rassen... mag ik alstublieft even eerst hier afdoen. U zegt: vivisectie. Ik wijs vivisectie niet onbepaald af. Ik wil ze afwijzen op dat punt wanneer dus vivisectie wordt bedreven op dieren, op schepsels, die daardoor onnodig lijden — punt één — en punt twee waarbij hun lijden geen of ten hoogste commerciële doelmatigheid bezit. Ik geloof niet dat je een medeschepsel, hoe groot of hoe klein dan ook — of het nou een aaskever is of een aap bij wijze van spreken — in pijn en lijden aan zijn eind mag laten komen alleen maar omdat je daardoor beter zaken kunt doen. En zoals u weet is een groot gedeelte van de vivisectie op aarde in feite overbodig. Het wordt bijvoorbeeld gebruikt voor cosmetica. Of om geneesmiddelen te vinden die niet beter zijn dan andere geneesmiddelen, maar die een patentrecht omzeilen. Kijk, dat vind ik nou werkelijk misdadig.

Maar ik kan me voorstellen dat er een situatie is waarbij je bijvoorbeeld theoretisch de mogelijkheid hebt gevonden van een bepaalde operatietechniek, dat je een dier hebt en zegt: Nu ga ik eerst kijken of het op dat dier uitvoerbaar is, waarbij ik het lijden van het dier zoveel mogelijk wegneem en het zo goed mogelijk verzorg, omdat ik niet het leven van een mens — dat je als mens toch hoger moet classificeren — in gevaar kunt brengen door experimenten zondermeer. En degenen onder u die echt tegen vivisectie zijn in alle gevallen, moeten zich dan wel even realiseren dat er iets wat erg veel op vivisectie lijkt in bepaalde landen wordt gedaan op gevangenen.

U hebt het waarschijnlijk erg veroordeeld dat ze in de Hitlertijd in de concentratiekampen mensen gebruikten om te kijken hoe bepaalde geneesmiddelen werkten, wat het uithoudingsvermogen van een mens zou zijn. Maar denkt u niet dat die praktijk daarmee is opgehouden; dat met het verdwijnen van Hitler-Duitsland deze benadering van medische problemen voorbij is. Er wordt op gevangenen, vaak door een vermindering van straf te beloven bijvoorbeeld of andere voorrechten, vaak een proef genomen met eerst besmetting met ziekte en dan kijken of een middel die ziekte weer op kan heffen. In enkele gevallen gebeurt het zelfs op patiënten die niet eens weten dat ze proefkonijn zijn, in gewone ziekenhuizen. Oh, niet in Nederland misschien, maar het gebeurt.

En dan moet u zich eens afvragen of u dit dan te verkiezen vindt boven het doen van dergelijke onvermijdelijke proeven met dieren die dan toch een wat minder besef hebben, die ook ten aanzien van lijden psychisch minder kwetsbaar zijn dan u als mens, en die u — laten we eerlijk zijn — voor de consumptie toch in groten getale pleegt af te slachten, voor sport pleegt af te schieten of uit louter willekeur soms pleegt te mishandelen. Als u zich dat gaat realiseren, dan zult u misschien met me eens zijn dat vivisectie niet te allen tijde verwerpelijk is, maar dat de verwerpelijkheid daaruit voortkomt dat een mens door het lijden van dieren probeert zijn eigen winst te vergroten zonder dat dit in direct en feitelijk belang van de mensheid als geheel verder bevordert.

Voldoende?

Vraag: Moet je als je hier een oordeel over uitspreekt niet in je beschouwing betrekken dat een gevangene daarop zich ook zelf mee mag kiezen?

Antwoord: Ja, dat wil ik in die beschouwing mee betrekken, maar dan kom ik ook weer te staan voor een punt wat u misschien weer niet in uw beschouwingen hebt betrokken: dat de gevangene in kwestie vaak niet in staat is om de werkelijke gevaren die hij aanvaardt te overzien en de mogelijke gevolgen, zeker niet zo goed als een deskundige. En dat hij in de tweede plaats psychisch in een dwangsituatie staat, waardoor hij die toestemming waarschijnlijk zal geven om te ontsnappen aan een situatie die op zichzelf menselijk gezien niet geheel aanvaardbaar is.

Vraag: Tenzij hij het misschien zou willen doen om iets goed te maken.

Antwoord: Zelfs dan zou ik het toch een vereiste vinden dat hij op de hoogte is van alle mogelijkheden, zodat hij de gevolgen kan overzien voordat hij dit offer brengt. Het is niet voldoende om te zeggen: Ik ga een offer brengen met het idee dan kom ik er lekker schoon uit de voorschijn, terwijl je na misschien twintig jaar van ellendig lijden uiteindelijk succombeert. Want dat heb je dan niet gewild, dat offer, maar je hebt het dan wel per ongeluk gebracht. Zoals dit gebeurd is met enkele mensen die men radioactief besmet heeft om een bepaalde bestrijdingsmethode uit te proberen, waarbij die mensen nu nog leven, maar al twintig jaar dus voortdurend in pijn en niet in staat zijn om zich in de vrije maatschappij te bewegen. En dat is toch ook niet leuk.

Ik geloof dat je hier heel sterk uit moet gaan van het standpunt: wanneer een mens het doen wil, dan mag hij, mits hij in staat is te begrijpen welke risico's hij aanvaardt en daarbij niet door zuivere zelfzuchtige overwegingen wordt gedreven — vooral wanneer die zelfzuchtige beweegredenen hem dan nog door anderen worden ingeblazen. Dat is helaas bij veel van die proeven met gevangenen het geval. Ik wil hieraan toevoegen dat er enkele gemeenschappen op aarde zijn waarin gevangenen ook zonder hun toestemming en ook zelfs tegen hun wil besmet worden om op deze wijze experimenten mogelijk te maken.

Vraag: Waar ziet u die? Waar gebeurt dat?

Antwoord: Ik zal zo vrij zijn om ze niet expliciet te noemen. U zult wel begrijpen dat het niet bepaald landen zijn die erg democratisch zijn.

Vraag: Kunt u nog iets zeggen over de groepen op aarde die met de filosofen uit de ruimte contact gemaakt hebben om dus de mensheid om te turnen naar een positieve levensweg?

Antwoord: Er zijn er velen, maar de moeilijkheid is dat er bijna altijd vervormende elementen zijn. Een paar van de meest betrouwbare contacten is één in graafschap Kent in Engeland en één vlakbij Pasadena, USA. In deze gevallen wordt namelijk niet gewerkt met een medium, maar met modulatie die wordt vastgelegd via een bandrecorder. Daarna wordt vertraagd en dan in het ene geval deels in code, deels in gesproken woord in Engelse taal; in het andere geval in verschillende talen die in fragmenten aan elkaar gelast schijnen te zijn, dus worden, weergegeven. Daarnaast hebben we een wat groter aantal zogenaamd mediamieke contacten, er zijn er in Nederland als ik me niet vergis zelfs drie, waarvan er één nogal aan de weg timmert; er zijn er een paar in Duitsland, enfin u kunt ze opnoemen, zelfs in Polen zijn er. Kijk, deze hebben allemaal het nadeel dat vertaald moet worden in menselijke begrippen en wel op grond van in de mens bestaande associatiewaarden. Maar ook wanneer de boodschap onvervormd wordt opgenomen, moet ze vertaald worden en dat wil zeggen dat ze meteen geïnterpreteerd wordt. Daarna moet deze boodschap niet alleen gezien worden als de basis voor een filosofie, maar ze moet aangepast worden aan de stoffelijke mogelijkheden. Het is duidelijk dat hierdoor veel van de werkelijke bedoeling en betekenis uiteindelijk toch verloren gaat.

Vraag: Is het denkbaar dat een zeer geoefend meditator — dat wil zeggen iemand die tracht zonder... met zo min mogelijk concepten waar te nemen — iets uitmaakt in vertaling?

Antwoord: Dat kan misschien iets uitmaken, maar vergeet één ding niet: de meditator moet dan in de vertaling toch weer overschakelen op menselijke termen en zal in zijn benadering van het geheel toch mede beïnvloed worden door zijn menselijke gevoelens, zijn achtergrond, zijn

conditionering. Want dat kun je niet geheel ongedaan maken. Dat betekent dat een vervalsing onvermijdelijk is.

Maar ja, laten we dat nou eens heel eenvoudig nemen. U vindt het zo vreemd omdat ik dat zeg ten aanzien van ruimtevaarders. Kijk naar het christendom. Wat is er overgebleven van de leer die Jezus heeft verkondigd? Als Jezus zegt: Laat de mensen vrij, breng ze de boodschap en als ze niet luisteren ga verder, dan blijkt een apostel een brief te geschreven hebben waarin staat hen dwingen om in te gaan. En wat zeggen de christenen? Dus hebben we het recht ze te dwingen om in te gaan. Hebt u uw naaste lief gelijk uzelf? Ja natuurlijk, dat hebben we allemaal, maar dan alleen in de algemene solidariteit, want als ik me zelf met alle mensen moet gaan bemoeien, dan kan ik dat niet. Maar dat is geen naastenliefde meer. Wij zijn beter dan jullie, wordt er gezegd. Nergens in het christendom staat dat je beter bent; er staat alleen dat je meer kans hebt de juiste weg te volgen. Veel christendom is begraven onder kreten en leuzen. 'Verlost door het bloed van het lam,' zeggen ze dan. Dat zijn meestal lammelingen die te beroerd zijn om de weg te gaan die het lam hen getoond heeft en ze beseffen niet dat ze zelf ook nog een paar passen moeten zetten voordat ze werkelijk dichterbij het koninkrijk Gods kunnen komen. Ze denken: 'Jezus heeft het gedaan, waarom zou ik me druk maken?'

Vraag: Is dat niet te moeilijk om Jezus te volgen? Ik vind het zo ontzettend moeilijk want die... ik ben in elk geval geen heilige waar de mens niet aan te pas komt — ik tenminste helemaal niet.

Antwoord: Ik ben het direct met u eens, maar dan moet u ook niet zeggen dat u een christen bent. En er zijn juist ontzettend veel mensen die zichzelf christenen noemen omdat ze anderen dwingen om in te gaan en wel op de wijze die zij voor zichzelf aanvaardbaar en nuttig achten, zonder zich af te vragen of hun meester daar misschien ooit anders over gedacht heeft. Er zijn meer mensen gevallen om christenen te maken dan in de laatste twee wereldoorlogen. Oh, het heeft een veel langere tijd geduurd, dat wel. Maar als je dat gaat realiseren: hoe er gemarteld is, hoe er onthoofd is. Neem uw grotere held, Karel de Grote, Charlemagne, die op een gegeven ogenblik heel rustig zei: Jullie zijn alle heidenen, hier staan priesters, nietwaar... je gaat daarnaar toe en je laat je dopen en je wordt christen. En als je het niet doet, kun je daarnaar toe lopen nietwaar, daar staan er een paar met een zwaard en pijl en boog en die zullen dan wel zorgen dat je in het hiernamaals komt — ga je naar de hel. En ergens zit diezelfde mentaliteit er nog steeds in. Niet van: 'Jullie hebben recht op je eigen weg, maar ik breng je de boodschap die voor mij verlossing is.' Nee: 'Ik heb de grote boodschap en ik moet hem nodig doen en jullie hebben je erbuiten te houden, onderwerp je maar.' Neem me niet kwalijk. Maar zo is het toch altijd.

Vraag: Die Jezus hè, was die zijn handen nou in onschuld of rezen zijn haren te berge?

Antwoord: Nou, bij ons rijzen geen haren te berge, dat is waarschijnlijk een zegen want anders dan zouden ze nog verder reiken dan het einde van het al. Maar Jezus beseft heel goed — en dat heeft hij altijd beseft — dat hij wel de weg kon geven, maar dat de mensen hem niet zouden kunnen gaan. Dat heeft hij beseft. En ik denk dat hij het alleen betreurt dat zijn naam zo vaak gebruikt wordt om praktijken te rechtvaardigen die diametraal staan tegenover alles wat hij geleerd heeft en wat van die leer — de eerste dertig jaar na zijn dood en later nog eens een honderdtal jaren na zijn dood — is vastgelegd.

Dus Jezus zal wat dat betreft zich wel afvragen waarom apostelen als een Petrus bijvoorbeeld zich hebben laten overdonderen door iemand die geen directe volgeling van Jezus was, zoals de tentenmaker Saulus. En hij zal zich wel eens afgevraagd hebben waarom die mensen het zo belangrijk vonden dat iedereen het eens was en waarom de één uitverkoren moest zijn en de ander niet, waarom er allerhand magische riten moesten worden ingevoerd die hij als deel van zijn leer zeker zijn leerlingen niet heeft bijgebracht.

Vraag: Ja, dat zal hij wel, maar ik dacht dat u als geest hem misschien kende.

Antwoord: Ik ken hem ja.

Vraag: Dus u weet het zeker.

Antwoord: Ik ben zeker. Maar u niet. En daarom presenteer ik het u als een veronderstelling die u in uw eigen waarde kunt nagaan en waarbij u ten aanzien van de wereld die u rond u ziet misschien dan conclusies kunt trekken.

Vraag: Maar de mens is toch aan zoveel invloeden... staat hij onder... zelfs lichamelijk, het weer en alles, en de agressie die hij meegekregen heeft. Sommige mensen die ontmoet je die vind je direct aardig en sommige mensen die ontmoet je en die wil je eigenlijk niet eens een hand geven. Wat is dat? Dan ken je die mens toch niet? Dat stoot je al helemaal af. Dat is toch moeilijk om Jezus te volgen, want als ik dan weer iemand tegenkom dat ik denk: 'Oh!'

Antwoord: Nou zit... ja, nou zitten we wel even op een ander chapter. Maar dan moet u beseffen dat de uitstraling van die ander niet harmonisch is met de uwe. De reden weet u dan misschien niet, maar u weet dat die disharmonie bestaat. En wat moet u dan dus doen? Die ander het beste wensen en zo veel mogelijk met rust laten, en ervoor proberen te zorgen dat hij u niet te veel kan lastigvallen. Klaar.

Vraag: Zou dat wat opener kunnen worden verklaard?

Antwoord: Ja, dat is iets wat u hier moet vragen. U kunt natuurlijk zelf uw geest openstellen. Wat betreft vensters en dergelijke, dat is uw eigen zaak.

Vraag: Ik wil wat vragen over de herkomst en het uiterlijk, de beschrijving van die buitenaardse rassen.

Antwoord: Wat hebt u eraan? Je kunt duizend boekjes lezen waarin allerhand veronderstellingen staan daaromtrent. De levende koalaap, de apen, het ras dat voort is gekomen oorspronkelijk uit hagedissen, noemt u ze maar op. Allemaal gebaseerd op vergelijking met stoffelijke waarden. Wanneer ik probeer u een beeld van deze wezens te geven, dan komen we ongeveer op hetzelfde terecht. Daar hebben we de kleine groene mannetjes, de wat grotere blauwe mannetjes, de heel edel uitziende mannetjes die in feite spichten zijn maar die een sterk suggestief telepathisch veld projecteren zodat u ze ziet als een soort engelen à la Michelangelo, omdat dat uw ideaalbeeld is. En dat soort dingen meer. Daar kan ik u allemaal over gaan vertellen; wat wordt u er wijzer van?

Vraag: Ik heb een andere vraag: wat is de betekenis van de kunst?

Antwoord: Ja, dat is moeilijk te zeggen, tenzij je gaat definiëren; elke definitie is in zichzelf niet volledig en daardoor ten dele onjuist. Maar ik zou zeggen: kunst is voor eenieder een redelijk emotioneel ideogram waarop hij door een persoonlijke reactie een visie kan verwerven welke voor hemzelf een beleving betekent. Kunst is dus voor mij alleen datgene waardoor de kunstenaar in anderen op welke wijze dan ook een reactie kan wekken. En indien deze reactie in overeenstemming is met zijn eigen intentie of deze althans benadert — wat in een menselijk milieu ten aanzien van mensen dus haalbaar zou moeten zijn soms — dan is hij een groot kunstenaar

En dan kom ik op een heel gevaarlijk terrein. Want dat betekent dat Rembrandt een groot schilder was, maar dat hij in lang niet al zijn werken ook kenbaar is als een groot kunstenaar. Omdat hij wel gelijkenis en samenhangen en beelden tevoorschijn brengt — maar dat kan een fotograaf ook — maar omdat hij slechts in enkele gevallen — en dat is zijn beroemde clair-obscure — in feite een emotie veroorzaakt, een begrip, een beleving, een voorstelling bij de beschouwer. Dat is lang niet overal het geval. Het vreemde is dat vele van zijn schetsen wat dat betreft meer betekenis hebben dan vele van zijn hoog geroemde doeken. Zo, nou zitten we meteen in de kunst ook.

Vraag: Is het waar wat er in... wat een journalist in Amerika schreef: dat er een exacte kopie van een mens gemaakt is? Alhoewel ik me wel afvraag waar iedereen dan zich zo druk over maakt over ethische toestanden, want de geest die daarin komt...

Antwoord: Zover mij bekend is het nog niet gebeurd. Wat men wel heeft gedaan, dat is dat men dus een complex levend weefsel kunstmatig heeft doen ontstaan en dat men dit een langere tijd in leven heeft gehouden. In feite was dit een extensie van Italiaanse experimenten en men beweert daarmee dus nu op weg te zijn naar het kweken van cellen van een zeer specifiek type, zodat we als het ware kunstmatig organen zouden kunnen veroorzaken. Men zou overal longweefsel bijvoorbeeld kunnen laten groeien onder condities, en wanneer uw longen dus niet in orde zijn — nietwaar — dan gaat u naar de garage en dan krijgt u een ruilmotor. Dat is in feite de achtergrond hiervan, maar deze experimenten zijn zeker nog niet vergevorderd. Het tweede wat men heeft geprobeerd — maar dat is niet een kunstmatige mens, men heeft daar inderdaad gebruik van gemaakt van een levende menselijke eicel — dat men deze tot celdeling heeft gebracht en daarmee heeft men inderdaad een baby gemaakt, kunstmatig dus uitgebroed zeg maar. Maar die baby bleek niet levensvatbaar.

Aan de andere kant ben ik het met u eens dat de ethiek van mensen die dergelijke dingen wel aanvaardbaar achten en tegelijkertijd op hun achterste benen staan wanneer het gaat om — nou, abortus in Nederland bijvoorbeeld, dat soort dingen. Dan zeg ik: 'Ja lieve mensen, dan deugt er ergens iets bij jullie niet.' Ik vind het wonderlijke dat men dus in dergelijke gevallen aan de ene kant zich opstelt als de beschermer van alle leven en aan de andere kant het allemaal heel goed vindt dat er eindelijk atoombewapening komt. Dat is voor mij een strijdigheid, maar ja, misschien is het bij u anders.

Vraag: Komen we daar nog eens weer af van dat atoom? Hoe vernietigt men dat als men nou toch dat allemaal wil opruimen?

Antwoord: Nou, dat is haast niet te vernietigen. Je kunt natuurlijk een groot gedeelte van die vervaardigde massa, die kun je dus in zo kleine delen uiteendoen vallen dat ze niet meer gevaarlijk zijn. En wanneer je dus kijkt naar de straling die ze dan produceren — als dat over een groot oppervlak, een grote hoeveelheid materiaal verdeeld is — is het ook niet belangrijk meer. Dus je kunt het wel kwijt, maar ja, dan ben je al die centen kwijt die erin gestopt hebt zonder dat het geploft heeft, en dat is iets daar zullen bepaalde groepen zeker het niet mee eens zijn.

Ik geloof dat de mens van een ander denkbeeld af moet. Dat je niet knapper moet zijn dan een ander, maar dat je sterker moet zijn. Want dat hij die sterker is altijd belangrijker is dan hij die knapper is.

Vraag: Wat is sterk zijn?

Antwoord: Sterk zijn is in het oog van de meeste mensen het beschikken over zoveel natuurlijke krachtbronnen, dan wel over kunstmatige verlengsels van eigen impedimenten en dan maar krachtbronnen, dat men hierdoor in staat is een ander te dwingen zich te onderwerpen en zo hij dit niet doet in staat is om hem uit dit leven te verwijderen.

Vraag: Zou het niet veel beter zijn dat we onszelf omvormen tot filosofen die de denkbeelden van de Verenigde Staten (omvormen en meer uitdragen?) (Moeilijk te verstaan Red.)

Antwoord: Ja, dat ben ik met u eens, maar als we filosofen zijn, dan zijn we zo filosofisch dat degenen die de macht hebben de filosofen zullen verslaan omdat die niet in staat zijn tijdig genoeg zoveel medestanders voor hun denkbeeld te vinden dat daardoor de werkelijke macht van de ander wordt beknopt. Nee, het beste zou zijn wanneer men uit zou gaan van het standpunt: wanneer er een oorlog komt, dan zijn de eersten die naar het front gaan de staatslieden en de generaals die zich geregeld hebben. Kijk, daarna is er dan niemand meer om de zaak te leiden, dan blijven de gevechten misschien nog wel even voortduren, maar de ervaring heeft geleerd als er geen strenge controle is op fronttroepen dan ontstaat er al snel verbroedering. Lijkt mij dus de beste methode. En misschien zou men ook moeten leren... ja, ik kan niet zo lang meer bezig blijven, maar het is eigenlijk ontzettend een heel gezellig praatje vind ik. Kijk, ik zou willen zeggen: wanneer een mens dus in staat is om een bepaald denkbeeld

zodanig sterk te koesteren dat hij niet meer vatbaar is voor feiten of argumenten die daarmee in strijd zijn, dan is die mens geestelijk ongezond.

Ik geloof dat men geestelijke gezondheid opnieuw moet definiëren. Dat men moet zeggen: geestelijke gezondheid bij de mens is alleen daar aanwezig waar hij voortdurend bereid en in staat is om aan de hand van de feiten te reageren en zijn eigen stellingen desnoods als richtlijn voor eigen handelingen wil gebruiken, maar ze niet als onfeilbare waarheden aan anderen probeert op te leggen. Maar ja, als je dat zo gaat classificeren, ja dan zijn er zoveel mensen geestelijk ongezond dat je degenen die geestelijk gezond zijn beter naar het gekkenhuis kunt sturen. Dat wel.

Wat een beetje pessimistisch is natuurlijk allemaal. En daarom zult u mij vergeven wanneer ik afsluitend probeer om nog een paar meer optimistische klanken te laten horen.

Kijk, we hebben een betrekkelijk actuele zaak aangesneden. We hebben dat op zuiver Nederlandse wijze gedaan; Nederlandse wijze dat betekent dus kankeren en kijken of er protest komt. Maar nu moeten we ons ook realiseren dat de aarde in feite niet het einddoel is. Het eigen ik bestaat veel langer voort dan de wereld. En daarom is het ook duidelijk dat in die wereld maar een bepaald geestelijk niveau haalbaar is. Heb je dat eenmaal, dan ga je verder zonder de materiële bindingen die de aarde nu eenmaal vereist."

Het houdt dus in dat wat je moet doen niet is de aarde als geheel perfect maken, want dat kun je niet. Maar dat je moet proberen de aarde geestelijk bewuster te doen worden. Dat wil zeggen dat zoveel mogelijk mensen een zo hoog mogelijk geestelijk bewustzijn verkrijgen. Nu zitten we net in een tijd waarin dit gebeurt. Ik ben helemaal niet voor al die mensen die van die ijdele kreten uitstoten, zoals de dames met hun 'baas in eigen buik' — collega van mij merkte daarbij op: Nou, voor mij mogen ze eten wat ze willen.

Maar dit zijn allemaal excessieve dingen. De vrouwen die menen dat ze miskend worden en de mannen die miskend worden, en zo gaat het door en omgekeerd. Deze dingen zijn eigenlijk maar nevenverschijnselen. Het belangrijke is dat de mens eindelijk geconfronteerd begint te worden met zichzelf als deel van de mensheid. Op dit moment bekijkt hij het nog teveel vanuit een eigen standpunt: wij arbeiders, wij studenten, wij belastingbetalers en noemt u maar op. Maar zodra hij gaat zien dat deelhebben aan iets betekent verantwoordelijk zijn voor iets — en dat komt toch bij steeds meer mensen, zij het vaak uit een egoïstische omslag op de voorgrond — dan verandert zijn relatie met de mensheid en met het leven. Dan wordt hij veel meer betrokken bij het bestaan en de verschillende vormen waarin het zich manifesteert dan bij de verdienste, dus het persoonlijk genot of de mogelijkheid die hij persoonlijk uit het geheel kan betrekken. Dit komt steeds meer voor, en dat wijst dus op een geestelijke rijping. Het wil niet zeggen dat het voltooid is. Wanneer je terugkijkt naar het verleden, dan zeg je: Ja, was het eigenlijk mode? Dan denk ik aan Provo, aan de Oranjevrijstaat en de Kabouters. Ik denk — we zitten hier in Nederland — ook toch nog wel aan de bloemenkinderen... en aan al die andere bewegingen, tot de punk toe.

Dan zeg je: Kijk, dit zijn alleen maar onlustverschijnselen, maar in die verschijnselen wordt een mens toch wel geconfronteerd met zichzelf en met de wereld waarin hij leeft. Wanneer hij op die confrontatie bewust en positief reageert, dan zal hij de wereld niet veranderen maar hij zal zelf veranderen. Maar wanneer de mens verandert, dan betekent dit dat zijn invloed op anderen anders wordt. Hij biedt daardoor ook anderen de mogelijkheid zichzelf te ontwikkelen, te veranderen, te vervormen. En dit proces van persoonlijke verandering, van een persoonlijk beschouwen van het geheel en jezelf zien als verantwoordelijk deel daarvan, neemt toe.

Er kan dus op aarde, althans vanuit geestelijk standpunt, in de komende tijd steeds meer bereikt worden. Er kan op aarde, ook gezien de uitstorting van krachten waar we mee te maken hebben en zo, verwacht worden dat de tegenstellingen nog wel even toenemen, maar de tegenstellingen

worden steeds duidelijker erkend voor wat zij zijn. Je kunt niet aan de ene kant de Brigade Rosse terrorist noemen en misdadig zonder je af te vragen waarom. En dat betekent dat je ook de fouten van de tegenpartij en de fouten van de massa moet gaan beseffen. Het wil zeggen dat je een keuze moet gaan doen voor jezelf. En die keuze zal waarschijnlijk niet zijn voor de terreur, want daar zijn de mensen bang voor. Maar die keuze zal wel degelijk zijn tegen een reeks verschijnselen: onbetrouwbaarheden, manipulaties waaruit dergelijke extremistische groepen, zowel van rechts als van links, voortkomen.

Voor mij zijn deze op zichzelf betreuenswaardige zaken het teken van gisting, van ontwikkeling bij de mens. En Jezus heeft eens tot zijn volgelingen gezegd dat ze het zuurdesem der mensheid moesten zijn. Wel, er is een gisting, er is een zuurdesem. En het is duidelijk dat juist daardoor de mensheid een nieuwe wasdom kan bereiken. Ik weet niet of u het prettiger zult vinden wanneer het zover is. Velen van u zullen afstand moeten doen van illusies die ze koesteren of misschien rechten die ze menen te hebben, teloor zien gaan. Dat is onvermijdelijk. Maar het is wel zeker dat de mensheid als geheel daardoor minder gevaar gaat lopen voor een komende wereldoorlog. En vergeet niet: de jaren '80, '84 zijn nog steeds kritiek te dien aanzien. Het betekent wel dat de mensen steeds meer met de feiten rekening leren houden en daardoor hun eigen innerlijk en hun gevoelswereld niet meer gaan projecteren op beelden die nooit waar te maken zijn, zodat ze reële ervaringen opdoen, reëel bewust worden en reëel hun betekenis voor anderen gaan beseffen.

U leeft in een tijd die in vele opzichten voor u misschien vervelend is. Maar wel in een tijd waarin de mensheid langzamer zeker gradueert, waarbij nieuwe klassen ontstaan — als ik het zo eens mag zeggen — maar dan klassen van bewustzijn en niet klassen in de zin van standen. Leven in die wereld met al zijn bezwaren, met alle pessimistische denkbeelden die we er ongetwijfeld aan kunnen verbinden, zou voor u tenminste de belofte in moeten houden voor een persoonlijke verdere ontplooiing, een juister inzicht in geestelijke werkelijkheden en een juister begrip voor uw materiële mogelijkheden en aansprakelijkheid. En wanneer dat bereikt wordt, dan zal de mensheid een tijd van goede en volledige geestelijke ontwikkeling binnengaan waarbij als het ware een hele klasse kan gradueren naar een zuiver geestelijk bestaan.

Ik hoop niet dat u me die toevoeging kwalijk neemt. Van mijn standpunt uit is het een heel optimistische boodschap, ook al merk ik dat niet iedereen het daar volledig en onmiddellijk mee eens kon zijn. Ik vind dat het nu tijd is om mijn bijdrage aan deze avond te eindigen. Na de pauze kunt u zoals bekend vragen stellen. Ik weet niet of de spreker ze allemaal al wil beantwoorden, ik ben er namelijk zelf dan niet. En ik weet ook niet hoe ver hij op bepaalde problemen zal willen doorgaan.

Ik kan u alleen één ding met zekerheid zeggen: hij mag — dit is een voorschrift van de orde — niet ingaan op zuiver persoonlijke kwesties. Indien hij het doet, moet hij zich daarbij houden aan datgene wat algemeen belangrijk is en dit in algemene termen uitdrukken. Dus dat weet u dan ook. Mijnerzijds hartelijk dank voor uw aandacht en ik hoop dat u na de pauze nog een voor u interessante en als het kan een beetje zegenrijke avond zult hebben.

Goedenavond.

VRAGEN EN ANTWOORDEN

Inleiding

Mag ik uw aandacht voor het tweede deel? Wilt u allemaal zo rustig mogelijk even blijven zitten, zo min mogelijk bewegen? Eventjes een korte tijd heel rustig zitten en dan gaan we beginnen met het tweede deel met de vragen. Ik wil u ook nog vragen: wilt u niet roken tijdens de...

Goedenavond, vrienden.

We gaan beginnen aan de beantwoording van uw vragen; over persoonlijke vragen worden niet beantwoord. Alle andere vragen alleen zover als ik meen dat ik daar een redelijk verantwoord antwoord op kan geven. Mag ik beginnen met de schriftelijke vragen?

Vraag: Sciencefictionschrijvers laten mensen vaak reizen door de tijd. Zijn deze fantasieën geïnspireerd door de een of andere feitelijke, objectieve werkelijkheid? Met andere woorden, zal men ooit een echte tijdmachine uitvinden? Of kun je als geest reïncarneren in een tijdperk dat voor ons al verleden is?

Antwoord: Ik kan alleen daarop antwoorden dat ik geen sciencefictionlezer ben en dus niet precies weet hoe men zich dat voorstelt. Maar een reizen in de tijd in een feitelijke en volledige verplaatsing van eigen materie naar een andere tijd is, voor zover mij bekend, onmogelijk. Al wel omdat samenhangen dan niet kunnen bestaan, omdat bijvoorbeeld stoffen uit het lichaam zouden verdwijnen waardoor je dood zou gaan. Dat men naar de toekomst bijvoorbeeld wel over zou kunnen komen, maar moeilijk terug zou kunnen gaan en daarenboven moeilijkheden weer met voeding en dergelijke zou hebben. Ik geloof dus niet dat dat denkbaar is.

Wat betreft de geest: wanneer je ver genoeg gevorderd bent, kom je in een situatie waarin de tijd, althans het verschijnsel dat u als zodanig omschrijft, kenbaar wordt als een reeks van extra dimensies waardoor je, je bewegende langs bepaalde lijnen, als geest wel kunt incarneren in een tijd die voor u voorbij is, maar niet in een lichaam dat in die tijd niet bestond. Je zou dus als het ware op de backseat kunnen zitten, je zou het om duo kunnen rijden, maar verder kom je niet.

Is dit voldoende?

Vraag: Wat doen vijanden met elkaar in het hiernamaals? Kunnen ze elkaar schade blijven berokkenen en gaan twee duellerende vechtjassen aan uw kant lang met hun tweekamp verder als ze tijdens de strijd tegelijk sterven?

Antwoord: Nou, het wordt geen zeskamp in ieder geval. Nee, wanneer je overgaat, dan kun je wel een tijd doorgaan, maar je oriëntatie is niet meer in orde. Dat wil zeggen dat je tegenstander voor jou verdwenen is. En zonder tegenstander is vechten over het algemeen vechten tegen de bierkaai, dus dat doe je niet. Dus dan valt dat inderdaad wel weg.

Wanneer vijanden samen in een duistere sfeer komen en elkaar daar ontmoeten, is de kans groot dat ze proberen elkaar alsnog kwaad te berokkenen. Kom je echter in een harmonische wereld, dan is je hele besef zodanig op harmonie gebaseerd dat je niet in staat bent om een disharmonie te aanvaarden. Dit betekent namelijk een vernietiging van je eigen wereldbesef en je contact met anderen, zodat in een lichte sfeer een dergelijke strijd niet wordt voortgezet.

Is dit voldoende?

Vraag: Sommige biologen schrijven aan de barenswееën bij de mens dezelfde heilzame functie toe als het likken van het jong bij veel dieren. Maar volgens uw orde zijn kinderen geboren met de keizersnede in het voordeel dankzij de verminderde druk der weeën. Zijn barenswееën nu gunstig of niet?

Antwoord: Ik zou zeggen dat ze voor de moeder misschien gunstig zijn en dat ze vanuit ons standpunt voor het kind ook gunstig zijn. Namelijk omdat alle denkbeelden en inhouden die bestaan door de barenswееën verdrongen worden en daardoor eigenlijk in een soort onderbewustzijn verder bewaard blijven, zodat je niet gedomineerd wordt door allerlei inspiraties en herinneringen die je dus in de periode van in wording met de stof hebt opgedaan. Dus wat dat betreft lijken me barenswееën inderdaad wel goed.

Ik wil er verder aan toevoegen dat barenswееën voor een groot gedeelte althans mede psychisch zijn, zodat bevallingen bij een juiste psychische instelling veel minder van die weeën tot stand

brengen voor de moeder. En dat voor het kind daarentegen de confrontatie met de kramp plus de plotselinge verandering van omgeving blijft bestaan en als zodanig ook gunstig is. Maar als je met de keizersnee geboren wordt, dan betekent dit dus dat je bepaalde delen van die schok niet hebt ondergaan en dat daardoor de kans groter is dat bewustzijnsinhouden uit de prenatale periode blijven domineren in de eerste levensjaren. En dit kan dan weer de totale vorming van de persoonlijkheid in stoffelijke zin beïnvloeden.

Is dit voldoende?

Vraag: Voor de oorlog publiceerde Jung een artikel met een waarschuwing tegen de zogenaamde Wodan-geest, speciaal gericht aan de Duitsers. Hoe ziet u deze Wodan-geest en dreigt hij opnieuw achter het opkomend fascisme?

Antwoord: Nou, ja, het is natuurlijk geen Germaanse godheid, maar ik zou ontzettend veel voelen voor een Sebek-geest. U weet misschien, Sebek is de krokodillengod van Egypte. Om de doodeenvoudige reden dat dergelijke mensen in hun behoefte hun eigen meerwaardigheid uit te drukken bereid zijn al datgene wat rond hen is, ook het waardevolle, te verslinden in de hoop hierdoor hun eigen meerwaardigheid uit te drukken bij het vernietigen van alles wat evenwaardig zou kunnen zijn. Als zodanig vind ik het een psychisch trauma dat voortgekomen is uit het eigen onvermogen zich te oriënteren te midden van een gemeenschap en daarin voor zichzelf een bewuste en voor het ik aanvaardbare functie te vinden. Ik hoop dat u me zult vergeven dat ik dus dergelijke zaken voornamelijk als een psychische aberratie beschouw.

Voldoende?

Vraag: Vormt de zelf vervulde islam een gevaar op aarde, dit gezien de nogal grote opvoeding tot onmondigheid daarbij?

Antwoord: Ik geloof dat iedere een periode van onmondigheid door moet maken voordat hij mondig kan worden. En heel veel christenen denken dat ze zo mondig zijn dat ze menen dat ze anderen aan besmettingsgevaar bloot mogen stellen omdat ze zichzelf niet willen laten fascineren. Dat is dus voor mij op zichzelf een bewijs dat in het christendom dezelfde gevaren en dezelfde eigengereidheid en onmondigheid schuilgaan als in de islam.

Ik zou daarbij verder willen aanvullen: de islam bestaat ook uit vele verschillende richtingen en kan dus niet zomaar als één geheel worden beschouwd. Zo min als je kunt zeggen dat het christendom alleen zetelt in bijvoorbeeld Rome of zetelt in een of andere synode. Met andere woorden, de theorieën ervan zijn anders dan de praktijk. Je kunt wel zeggen dat de opvoeding in de islam een andere nadruk legt op het leven en als zodanig de mens met andere waarderingen en waarden confronteert. Dit zou voor het Westen inderdaad een gevaar kunnen zijn omdat het Westen zichzelf vaak de mogelijkheid ontnemt om flexibel te reageren op andere waarden.

Toch kan de samenwerking tussen christendom en islam ongetwijfeld voor de mensheid veel goeds betekenen. Ik geloof dus niet dat het zonder meer een gevaar is. Ik geloof echter dat de erkenning van de volwaardigheid van de islam noodzakelijk is vanuit christelijk, joods of ander standpunt, wil men tot een samenwerking met de islam kunnen komen. Daaraan mag ik toevoegen dat ditzelfde bezwaar overigens ook bestaat ten aanzien van jodendom en christendom, etc.

Voldoende?

Vraag: De toren van Merlijn: hoe lang geleden is hij gebouwd en waar is die toren?

Antwoord: Nou, zover ik weet is er nooit een echte toren van Merlijn geweest. Er is wel een slot geweest en daarin bestond een wat hoger gebouw, vier verdiepingen — was in die tijd erg hoog — waar iemand geleefd heeft die waarschijnlijk voor de legendarische figuur Merlijn model heeft gestaan. En deze bevindt zich vreemd genoeg in Ierland. Hoop dat dat voldoende is, anders kan ik geen antwoord geven.

Vraag: De Rozenkruisers menen dat u uw informatie uit de spiegelsfeer haalt. Is dit waar? En zo ja, wat zijn daar de voor- en nadelen daarvan?

Antwoord: In de eerste plaats: het is geen spiegelsfeer in de zin waarin men dit, als we van de werkelijke leer der Rozenkruisers uitgaan, moet definiëren. De wereld waarin ik leef is een wereld waarin een geestelijk bewustzijn en een contact naar boven toe zowel als naar beneden toe mogelijk is. Beantwoordt dus niet aan de term spiegelsfeer. Wanneer de kennis door mij geput wordt voor een gedeelte uit het totaalbewustzijn of gemeenschappelijk bovenbewustzijn van de mensheid, daarnaast uit de kennis die in mijn eigen wereld bestaat, zo meen ik dat dit niet ten onrechte geschiedt omdat mensen immers ook kennis verbreiden die voor een groot gedeelte geput wordt uit boekwerken, dus uit het denken en het onderzoek van anderen.

Wanneer men zegt dat dit ongunstig is, dan wil ik er verder op wijzen dat wij geen enkel systeem aanbevelen. Dat wij u alleen aanbevelen om zelf te denken. Met andere woorden, wat wij proberen te doen is de mensen te leren denken, niet alleen maar in een mystieke beschouwing en zelfverheffing te bereiken op grond van allerhande mystieke begrippen die ze misschien zelf niet geheel begrijpen, zoals bijvoorbeeld de kringloop der ziel, het Groot Arcanum en dergelijke.

Voldoende?

Vraag: Wat is die spiegelsfeer?

Antwoord: De spiegelsfeer zou een wereld zijn van onbewustzijn waarin dus in feite alleen de menselijke wereld weerspiegeld wordt en die bevolkt zou worden door bijvoorbeeld schillen. Niet de dozen, alleen de schillen.

Vraag: Langs de wervelkolom lopen bepaalde energiebanen. Wat gebeurt er met deze banen wanneer er een blokkade van de wervels optreedt? En wat wanneer de blokkade weer wordt opgeheven? Het valt op dat na deze ingreep een depressie optreedt.

Antwoord: Over het algemeen zijn deze stromingen dus niet onderbroken door een laesie aan een of meer wervels. Wanneer de zenuwbanen zelf volledig geblokkeerd zijn, dan blijft toch nog een deel van de levensstroming zich handhaven. Op het ogenblik echter dat dus een blokkering wordt opgeheven, betekent dit dat het normaal zenuwstelsel op een ongewoon felle wijze de eigen actie herneemt, dat plotseling een gehele reeks van signalen opnieuw moet worden verwerkt en anders dan tevoren. En dit impliceert weer dat het beroep op de levenskracht groter wordt waardoor we in vele gevallen een afbuiging krijgen van de oorspronkelijke levensstromingen en een toestand bereiken waarin een deel van deze kracht mede in de aura verloren gaat. Het is het tegenovergestelde in feite van hetgeen optreedt bij het opwekken van slangen-vuur, wanneer je juist dit geconcentreerd naar de kleine hersens en uiteindelijk naar een bepaald punt in de kruin probeert te doen reizen. Nu diffuseer je het, en wel in een zo grote mate dat het zenuwstelsel daardoor inderdaad versterkt wordt, maar dat tegelijkertijd de associatiemogelijkheid verminderd wordt en het gevoel van levenskracht in het denkcentrum — dus in de hersen-halve heel groot en klein — afneemt. Deze tijdelijke afname kan echter bij een evenwichtige omgeving en begeleiding betrekkelijk snel worden opgeheven.

Voldoende?

Vraag: Hoe kunnen we elkaar later in uw wereld herkennen als we geen lichaam hebben en geen ogen om te zien?

Antwoord: Ja, dat is een moeilijke vraag. Uw wezen is iets anders dan uw uiterlijk. Ja, als je sommige mensen bekijkt is dat zelfs een zegen voor ze. Ja, dat kun je naar twee kanten uitleggen. Het is namelijk zo dat het innerlijk van een mens bestaat uit een soort uitstraling, een soort vibratie. Als geest ben je voor dergelijke vibraties erg gevoelig en zijn er bepaalde signalen denkbaar die dermate karakteriserend zijn voor een persoonlijkheid dat ze zelfs van grote afstand — dus over meerdere sferen bijvoorbeeld of uit geheel verschillende begripapunten — toch ontvangen kunnen worden, waardoor een wederkerigheid van signaal kan ontstaan, een wederkerige erkenning en daardoor zelfs desnoods een vereniging.

Is dit voldoende?

Vraag: Hoe denkt u over de instelling van de mensen op de Veluwe die hun kinderen niet laten inenten wegens godsdienstige overwegingen?

Antwoord: Tja... arme mensen. Arme mensen dat ze niet in staat zijn te begrijpen dat een mens die weigert datgene te gebruiken wat God hem geeft, daardoor in feite God beledigt. Maar ja, die mensen die zijn net als de apostelen. Is ook al een oud verhaal, is ook al vaak verteld. Jezus zei tegen de apostelen: "Ga uit, drijf duivelen uit, genees de zieken in mijne naam, de naam des Vaders." Nou, en allemaal zeiden ze: "Hoi hoi hoi!" Ze gingen erop uit. En toen kwamen ze daarbuiten, wat zagen ze daar? Voor de drommel, was de concurrentie bezig op dezelfde manier! Zij terug naar de baas: "Meester, er zijn er anderen die niet bij ons horen, die genezen in uwe naam, de naam des Vaders." Jezus zei: "Als ze genezen, wees er blij mee." Maar deze mensen die zijn nou blijven steken bij het standpunt: het moet vanuit ons geloof komen, vanuit de goddelijke kracht en verder niet. Daarbij vergetende dat het geheel van de goddelijke kracht zich mede uitstort in het geheel van de menselijke wereld. Nou, u weet het.

Vraag: Hoe denkt uw wereld over homofilie?

Antwoord: Nou, eerlijk gezegd denken we daar niet over, want bij ons is seks niet meer belangrijk. Ik bedoel, het bestaat niet meer als een uiterlijk verschil. Maar ik zou zeggen: wanneer liefde, liefde is, en liefde betekent aanvaarding van een ander op een zodanige wijze dat je die beleeft als een deel van jezelf en daarbij dus jezelf mede voor die ander opoffert, dat je aan de wetten van harmonie tegemoetkomt. En op welke manier je dat nou doet, dat lijkt me minder belangrijk. Ik begrijp niet dat die mensen over zo'n klein stukje zo'n grote hoop ellende maken. Eerlijk niet.

Vraag: Wat denkt u over de wonderdoener Sai Baba die in India leeft?

Antwoord: Ja, ik zou zeggen dat hij vele dingen doet die wijzen op het bezit van een occulte kracht en een occult bewustzijn, maar dat hij tegelijkertijd — en helaas misschien — vaak denkt deze krachten bij anderen betrekkelijk willekeurig en systematisch te kunnen wekken. Ik meen dat vele malen bewezen is dat dat niet het geval is. En daaruit kunt u dan verder uw eigen conclusies trekken. Ik geloof dat men heel vaak de innerlijke bereiking verwacht met de filosofie waarin men de bereiking heeft gevonden.

Vraag: Wat te doen met de teleurstelling van de afgestudeerde jonge mensen?

Antwoord: Nou, ik zou zeggen: een ander kan daar niets mee doen, maar ze zouden er zelf iets aan moeten doen. Het is namelijk zo dat wanneer je een bepaalde kennis en kundigheid bezit, je ook wanneer je niet in het officieel betaalde werkproces bent opgenomen, wel degelijk daardoor voor anderen een bijzondere betekenis kunt hebben. En zolang je in staat bent om vanuit jezelf betekenis te winnen voor anderen, te weten dat je anderen helpt om beter te leven of om prettiger te leven of gelukkiger of gezonder te worden, dan heb ik zo het gevoel dat je ondanks de teleurstelling misschien dat je niet dat salaris verdient waarop je gerekend had, toch gelukkig kunt zijn. En ik vind gelukkig zijn belangrijker dan verdienen, en dat geldt zeker in uw land gezien de lasten die op elke verdienste plegen te rusten.

Vraag: Is een leven zonder angst mogelijk?

Antwoord: Ik geloof het niet, want angst is een integrerend deel van een bestaan waarin je door een voortdurende afweging van uitersten tegenover elkaar komt tot een intense beleving van het zijnde. Ik meen dus dat de vrees noodzakelijk is, zelfs wanneer ze niet gefundeerd is, om de blijdschap en de verrukking mogelijk te maken. Als zodanig wil ik wel opmerken dat volgens mij het grootste gedeelte van de vrees eigenlijk verankerd is in de eigen persoonlijkheid van de mens en diens visie op zichzelf en zijn bestaan, zoals ook zijn vreugden, zijn verrukking mede daarop gebaseerd moeten zijn. Het is dus een omschrijving van je eigen psychische wereld tussen de twee uitersten, waardoor een gevarieerde beleving en zo op den duur een meebeleving ook van datgene wat buiten u bestaat mogelijk moet worden.

Is dit voldoende?

Vraag: Kunt u iets vertellen over Gnosis?

Antwoord: Ja, hoeveel tijd hebben we? Nou, laten we het maar heel eenvoudig zeggen: de gnostici denken dus op een andere manier dan de meeste christenen, ofschoon ze als een vroegchristelijke sekte kunnen worden aangemerkt. Ze omvatten een groot gedeelte van de magiërs en de magische denkers uit de voortijd van het christendom en omvatten tegelijkertijd een groot gedeelte van de Griekse filosofie mede, die ze overigens onder ons gezegd en gezwezen juist daardoor toegankelijk hebben gemaakt zodat ze later in de kloosters kon worden bewaard.

In de Gnosis ziet men de oneindigheid als de enige werkelijkheid. Het geheel van alle verschijnselen binnen de Gnosis is de beantwoording aan het wezen van het ik en de kosmos, welke beide vergelijkbaar of bijna identiek zijn. In feite kun je zeggen: het geheel van het bestaan wortelt in de chaos en streeft van daaruit naar de beleving van de totaliteit waarin de oneindigheid optreedt en het verschijnsel zichzelf verslindende wordt tot de eenmalige erkenning van een eeuwige werkelijkheid.

Dat is heel kort iets daarover, maar Gnosis omvat veel meer zoals u zult begrijpen, en omvat daardoor ook bepaalde leefregels, bepaalde opvattingen ten aanzien van menselijke en maatschappelijke functies, zowel als mystieke omschrijvingen van het geestelijk wezen.

Vraag: Kunt u een verklaring geven over de Piri Reis-kaarten?

Antwoord: Ja, die man die heeft geluk gehad, die heeft dat kunnen kopiëren van foto's die een ander heeft gemaakt. Tenminste niet Piri Reis, het was een van zijn voorvaders. Is namelijk een ruimteschip dat heeft dus, zoals gebruikelijk, foto's gemaakt voor de landing. En een inboorling vond dat erg aantrekkelijk, die heeft daar een kopie van gemaakt. Van die kopie zijn weer kopieën gemaakt. Een deel daarvan is terechtgekomen in India. Enkele kopieën daarvan zijn terechtgekomen zelfs in de bibliotheek van Tibet bij de Dalai Lama. En een deel daarvan is ook terechtgekomen oorspronkelijk in wat u tegenwoordig Reano noemt.

Van daaruit is het verhandeld, is terechtgekomen bij Arabische koopvaarders. Piri Reis was een van de gelukkige bezitters daarvan. En zoals u weet is dit een kaart in Mercatorprojectie; dat wil zeggen, het is dus niet een kaart zoals men die normalerwijze tekenend op het bolmodel tot stand pleegt te brengen. Dit heeft heel veel mensen verbaasd. De kaart zelf was door Piri Reis... kreeg hij geloof ik ongeveer 800 jaar in bestaan — bestond dus 800 jaar op aarde. En dat bewijst weer dat er voor die tijd landingen van ruimtevaarders zijn geweest, iets wat men misschien in verband met het eerste onderwerp erg leuk zal vinden. En dat bewijst ook dat er wel contacten zijn geweest. Maar ja, die contacten die waren toen nog mogelijk omdat de mensen te eenvoudig waren om vragen te stellen waarop geen antwoord mogelijk was.

Vraag: Zal de film "Close Encounters of the Third Kind" een positieve wending geven aan het gehele ufo-gebeuren?

Antwoord: Dat betwijfel ik ten zeerste, omdat het een mate van hysterie opwekt en de behoefte aan allerhande griezelverschijnselen die, a: niet in overeenstemming zijn met de werkelijkheid; en b: bij vele mensen een sensatielust wekt die zeker niet bevorderlijk is voor het contact met buitenaardse wezens.

Vraag: Is Jezus net zo'n profeet als bijvoorbeeld Boeddha, Krishnamurti, Zarathustra? Dus ethisch gelijkwaardig?

Antwoord: Een vergelijking met de Boeddha wil ik eventueel aanvaarden, Krishnamurti in mindere zin, Zarathustra zeker niet. Dit zijn namelijk totaal verschillende waarden ook wanneer de eindproducten misschien een beetje op elkaar lijken. Ik zou zeggen: Jezus was in zoverre de meest hoogstaande onder hen dat hij in een volledig binnen de tijd passend gebeuren, overeenstemmend met de mysterie-overleveringen van die periode, zichzelf volledig heeft geofferd aan de boodschap die hij bracht. Iets wat van de anderen niet gezegd kan worden.

Vraag: Graag uw mening over de stelling: "Ik wil niets liever dan me laten overtuigen, maar weiger te geloven."

Antwoord: Wanneer je weigert te geloven, wil je je ook niet werkelijk laten overtuigen. Het is een goed standpunt. Wanneer je namelijk gelooft, aanvaard je iets als een emotionele zekerheid zonder dat je in staat bent het voor jezelf en in je eigen wereld waar te maken. Wanneer je dan op grond van dit geloof probeert anderen te dwingen tot aanvaarding van feiten die voor hen niet klaarblijkelijk zijn, kom je tot een grote geestelijke verwarring, zowel ten aanzien van jezelf als ten aanzien van de ander. Ik geloof dat een mens op aarde zich bezig moet houden met de mogelijkheden van een bestaan na de dood, zonder daarbij de zekerheden te projecteren. Dat die mens op grond van dit alles alle dingen moet onderzoeken, daaruit datgene moet behouden wat voor hemzelf werkzaam is en zo een bewustwording moet vinden die in overeenstemming is met zijn huidige levensbestemming. Maar dat is een persoonlijk oordeel, anderen in onze sfeer denken daar misschien anders over.

Vraag: Hoe kan men complexen van haat, wraak en wrokgevoelens en gedachten beheersen of zelfs te boven komen? Genezen dus?

Antwoord: Je kunt ze heel vaak genezen wanneer je ze omzet in een actie. En dan moet dat geen actie zijn tegenover degene op wie de wraak etc. gericht zijn, maar het moet een actie zijn waarin je de energie die je daaruit put, uitleeft ten bate van anderen. Dus om het heel eenvoudig te zeggen: wanneer je nou toevallig heel erg woedend bent op je vrouw, dan moet je niet het servies in puin gooien, maar naar buiten lopen en hout gaan hakken. Dat is de meest eenvoudige... Nou ja, er is misschien geen hout te hakken, maar er zijn altijd nog wel andere bezigheden, al is het maar dat je een ander gaat helpen om zijn auto op te duwen.

Voldoende?

Vraag: Welk verband bestaat er nu precies tussen de Jezus- en Mariaverschijningen te Fatima in 1917 en te Amsterdam van 1945 tot heden en de zogenaamde ufo's of vliegende schotels?

Antwoord: Het verband met dit alles is ongetwijfeld dat mensen een verschijnsel dat ze waarnemen en niet kunnen verklaren, plegen te verklaren in overeenstemming met hetgeen ze reeds menen te weten — of dit waar is of niet — en daardoor een gestalte en een betekenis verlenen die het in feite niet bezit.

Dat is het antwoord op uw vraag. Als u meer wilt weten, zegt u het maar.

Vraag: Hoe kan men helderziendheid voor het onderzoek van het verleden, heden en toekomst van de wereld en mensheidsgeschiedenis ontwikkelen?

Antwoord: Door onverschillig te zijn ten aanzien van hetgeen je waar gaat nemen, zeker in het begin. Bereid te zijn elke impuls als waarneming te beschouwen en later kritisch na te gaan in hoeverre dit juist is. En heb je eenmaal een redelijke mate van waarneming bereikt, je bewust te richten — dus door middel van autosuggestie of zelf door middel van suggestie van anderen — op die perioden in verleden of toekomst die voor jou belangrijk zijn. Daarbij moet worden opgemerkt dat in de toekomst over het algemeen grootste waarschijnlijkheden worden waargenomen, in het verleden feiten, maar dat in beide gevallen de persoonlijke benadering daarvan dus een vertekening van de werkelijkheid zoals die later zal bestaan of eens bestaan heeft mede teweegbrengt.

Vraag: Als mensen in harmonie met elkaar gekomen één mensheid kunnen vormen, is er dan ook zoiets mogelijk voor alle mensheden in het heelal? En kent u in dit verband in verband met uw vorige vraag het boek "Buitenaardse Beschaving" van Stefan den Aarde dat een ontmoeting met buitenaardse wezens beschrijft?

Antwoord: Ik zou het u niet durven zeggen, ik heb het namelijk niet gelezen. Ik ken die boeken niet. Bij ons hebben ze geen bibliotheek waarin die dingen staan. Je hebt wel wat anders te doen, neemt u me niet kwalijk dat ik het zeg, het is geen kritiek. Ik zou willen zeggen: wanneer voor de mensheid een eenheid mogelijk is, dan is het duidelijk dat die eenheid tegelijkertijd niet

meer op stoffelijk-menselijke basis volgens de huidige opvattingen van mens-zijn bereikt zou kunnen worden. Hetzelfde zal gelden voor alle andere volken in de kosmos. Een harmonie is wel degelijk bereikbaar, maar ze is niet bereikbaar in een wereld waarin tegenstellingen noodzakelijk zijn om tot een erkenning en een uiting te komen. Als zodanig: geestelijk ja, stoffelijk nee.

Vraag: Omdat nu meer mensen sterven, zijn er ook steeds meer geesten. Waarom komen er steeds meer en waar komt de nieuwe vandaan, een nieuwe geest?

Antwoord: Nou, er komt er een hele hoop uit het dierenrijk dat u heel erg gedecimeerd hebt, soms zelfs uitgeroeid. Vele van die entiteiten krijgen de mogelijkheid tot een menselijke incarnatie omdat het peil, het gemiddeld peil van de menselijke maatschappij zo verschillende waarden bevat dat zelfs zuiver dierlijke incarnaties in menselijke vorm denkbaar en mogelijk worden. Dus daar komen ze vandaan.

Vraag: Je kunt dus zeggen dat het geestelijk peil van de mensheid dan achteruit moet gaan, of althans hun bewustheid?

Antwoord: Nee, dat kun je niet zeggen. Je kunt wel zeggen dat de scala van geestelijke ontwikkeling in de mensheid een dermate grote breedte heeft aangenomen dat zowel ten aanzien van vroeger negatieve als buitengewoon positieve factoren binnen diezelfde mensheid op dit ogenblik plaats kunnen vinden.

Vraag: Het goede dier daar ook... (moeilijk verstaanbaar)

Antwoord: Ja, maar er zijn mensen die beest zijn en toch ook wel goedig.

Reactie: Goedige beesten.

Antwoord: Dat ligt het er maar aan met welk aspect je te maken krijgt.

Goed.

Vraag: Zou de geesteswetenschap die men antroposofie noemt genoeg mogelijkheden bevatten om het bewustwordingsproces van de mens te bevorderen en eventueel te versnellen? Of is deze wetenschap op den duur niet opgewassen tegen de macht van het kwade?

Antwoord: Dit laatste is een gevaarlijke opmerking, want dat is zoiets als: "Sla je je vrouw niet meer of doe je het nog steeds?" Antroposofie als zodanig streeft naar de synthese van een totaal menselijk weten, mede omvattend totaal van de menselijk geestelijke en occulte wetenschappen. Vanuit dit standpunt kunnen we zeggen dat de antroposofie haar betekenis niet ontleent aan haar vermogen om zich voortdurend aan te passen bij het totaal van de wetenschappelijke ontwikkelingen van de mensheid, maar wel in haar vermogen om een voortdurende synthese tenminste als mogelijkheid te stellen tussen de vele divergerende richtingen van menselijke ontwikkeling en weten. In deze zin zal zij haar betekenis voortdurend blijven behouden.

Synthese is namelijk het meest belangrijke. Op het ogenblik dat specialismen zo ver van elkaar komen te liggen dat de voetschaker een hartkwaal niet meer herkent omdat hij aan een eksteroot denkt, terwijl de hartspecialist eksteroot niet herkent omdat hij denkt aan een hartafwijking — "vasculair niet in orde," zegt hij dan — dat we dan ergens op een verkeerd paard wedden. Specialisatie is alleen dan aanvaardbaar wanneer er hoe dan ook een synthese tussen de verschillende disciplines zodanig mogelijk is dat het uiteindelijke resultaat mede en gelijkwaardig het geheel van alle disciplines kan omvatten die betrekking hebben om een bepaald doel of een bepaalde erkenning. Ik meen dat in dit geval inderdaad de door u genoemde richting een belangrijke functie en taak heeft en ook bij kan dragen tot een juistere benadering van en een juist gebruik van de menselijke mogelijkheden.

Vraag: Wat vindt u van bejaardentehuizen en denkt u dat het een tijdelijke zaak is?

Antwoord: Voor de bewoners ongetwijfeld. Ja, ik denk inderdaad dat het een tijdelijk verschijnsel is. En wel om de volgende reden: op het ogenblik gaat men uit van het standpunt dat de jeugd

het voor het zeggen moet hebben, maar de jeugd bewijst steeds meer dat ze nog niet in staat is alles juist te doen en juist te zeggen zonder tegelijkertijd rekening te houden met de ouderen. Daarom is het niet juist om hen in een soort getto op te sluiten, te isoleren, hoe goed ze het ook verder stoffelijk en misschien zelfs geestelijk daar kunnen hebben. Het is erg belangrijk voor een gemeenschap dat zowel de jongeren met hun conflicten ten aanzien van de wereld als de ouderen met hun gelatenheid maar ook hun opgedane ervaring beide inbreng hebben in de ontwikkelingen van de gemeenschap. Op het ogenblik dat je te veel tehuizen voor ouderen van vandaag opgericht, neem je één stabiliserende factor weg en krijg je daarmee een sterkere revolutionaire invloed die echter niet stabiel genoeg is om blijvende resultaten te veroorzaken.

Vraag: Wordt er vanuit de Witte Broederschap een soort controle uitgeoefend op eventuele activiteiten van ruimtevaarders op aarde?

Antwoord: Deze mogelijkheid bestaat niet dan in die zin dat men kan waarschuwen; men kan dus inspiratief waarschuwen en dergelijke. Maar ik geloof dat we daar ook niet bang voor behoeven te zijn. Ruimtevaarders kunnen rustig op aarde landen, dan zullen ze met de mensen wel hun nodige ervaring opdoen en misschien dat de mensen dan ook eindelijk beseffen dat er andere dingen zijn dan hun in feite onbelangrijke kleine onderlinge geschillen. Ik geloof dus niet dat de Witte Broederschap daar bijzonder belang bij heeft.

Vraag: Wat is een tweelingziel?

Antwoord: In een menselijke opvatting: iemand met wie je voortdurend in contact bent geweest in vorige incarnaties, zodat elk contact in de huidige incarnatie daaruit zonder meer verklaarbaar is. In werkelijkheid is een tweelingziel iets anders: het is namelijk een wezen dat in het geheel van zijn ontwikkeling zoveel factoren bevat die aanvullend zijn ten aanzien van de tweede persoonlijkheid dat beiden als geheel komen tot een hogere uiting, hogere mogelijkheid en eenheid dan voor elk van hen afzonderlijk mogelijk zou zijn, zodat zij als een geestelijke eenheid verder ten aanzien van de buitenwereld gaan optreden.

Vraag: Kunnen die dan ook als eenling incarneren?

Antwoord: Inderdaad, ze kunnen als eenling incarneren wanneer dat noodzakelijk is.

Vraag: Onder welk sterrenbeeld staat Duitsland astrologisch gezien?

Antwoord: Ik zou het u niet kunnen zeggen, ik denk de Stier.

Vraag: Hoe is de geestelijke wereld ontstaan? Is er een begin geweest en hoe?

Antwoord: Nou, dat is van vóór mijn tijd.

Vraag: Is het medium zich bewust van wat hij communiceert en kan hij zich dit later herinneren?

Antwoord: Over het algemeen blijft een vage kennis van het totaal van de handeling in het onderbewustzijn achter; door bepaalde factoren kunnen delen daarvan gewekt worden. Er is echter geen volledig bewustzijn ten aanzien van het geheel zoals het zich hier in ons contact op het ogenblik afspeelt.

Vraag: Wat is ware creativiteit en wat is de bedoeling daarvan?

Antwoord: Ware creativiteit is de mogelijkheid om vanuit jezelf iets voort te brengen wat als zodanig nog nooit bestaan heeft en dat een betekenis heeft die voor jou en voor anderen tenminste een verrijking van het bestaan betekent. Dat is de betekenis van creativiteit. Het is dus een zelfuiting waardoor het geuite op zich kan integreren in de gemeenschap als geheel waaruit dan weer nieuwe impulsen kunnen worden opgenomen, zodat de creativiteit zich vergroot en vervolledigt.

Vraag: Is reïncarnatie een feit?

Antwoord: Denkende aan de toch misschien bestaande mogelijkheid dat ik uit deze geestelijke wereld nog tot de uwe terug moet keren... ja, inderdaad.

Vraag: Gaat de ontwikkeling der kernenergie ten koste van of tot heil der mensheid?

Antwoord: Dat ligt aan de mensheid. Kernenergie op zichzelf kan zeker in de situatie waarin de mensheid zich op het ogenblik begint te bevinden, misschien een oplossing zijn voor vele problemen en een herwinnen van de oude aarde met haar oude vruchtbaarheid weer mogelijk maken. Maar wanneer we bedenken hoe de mensheid over het algemeen dergelijke zaken voornamelijk gebruikt om zijn eigen macht te vergroten dan wel zijn eigen invloed op anderen — winst bijvoorbeeld — te doen toenemen, daarbij geen rekening houdende met de belangen van de anderen, zo moet ik zeggen dat ik op het ogenblik die situatie nog niet al te florissant inzie en meen dat we met het werkelijk gebruik van atoomvermogens eigenlijk zouden moeten wachten tot de onderzoeken ten aanzien van de atoomfusie die op dit moment plaats hebben gevonden eindelijk een praktische toepassing daarvan mogelijk maken.

Vraag: Maakt het verschil of een overledene gecremeerd of begraven wordt?

Antwoord: Maakt het verschil of u uw oude jas verbrandt of aan het leger des heils geeft?

Als u er zo over denkt zal het ongetwijfeld ook voor u verschil maken en zult u misschien liever begraven worden. Maar als dit voor u geen verschil uitmaakt, maakt het voor u ook geen verschil uit wat er met een lichaam gebeurt dat niet meer bruikbaar is, dat in verval verkeert en als zodanig zelfs geen aangename herinnering meer is als je het gaat bekijken.

Vraag: Haten wij ratten terecht?

Antwoord: Ik geloof dat het heel erg moeilijk is om te zeggen dat we ratten terecht moeten haten. Ik geloof niet dat je enig dier moet haten, maar dat de mens wel goed moet begrijpen dat hij door zijn eigen vorm van leven en samenleving bepaalde parasieten heeft gewekt eigenlijk uit normaal levende wezens, en dat hij voor hun parasitair bestaan mede zelf aansprakelijk is en als zodanig ook voor de beperking van hun ontwikkeling. Ik meen dat rattenbestrijding, gezien het gevaar dat ze voor de mensheid opleveren, inderdaad wel aanvaardbaar is. Maar ik meen tegelijkertijd dat de rat een van de meest sympathieke en wat dat betreft ook verstandige dieren is die we onder de knaagdieren kunnen aantreffen, en als zodanig dus ook enig respect en zelfs enige genegenheid verdient, en niet haat.

Vraag: Zoals wij geholpen worden door jullie, zo worden wij waarschijnlijk ook dwarsgezeten door minder gelukkige geesten. Hoe kunnen we ons daartegen verweren?

Antwoord: Heel eenvoudig: trek u niets van ons en niets van die ander aan. Ga uw eigen weg, kennisgenomen hebbende van datgene wat u voorlegt. Wanneer u nooit handelt tegen uw eigen begrip van juistheid, wanneer u probeert steeds op grond van uw eigen gevoelens en denken een mening te vormen die voor uw eigen wezen zodanig verantwoord is dat u op grond daarvan durft handelen, dan hebt u zich onafhankelijk gemaakt van geestelijke invloeden en daarmee de enige stap genomen naar persoonlijke ontwikkeling die werkelijk verantwoord mag heten.

Vraag: Wilt u iets zeggen over onkruid?

Antwoord: Bestaat dat?

Vraag: Wat zegt u van Findhorn?

Antwoord: Ja, ik zou zeggen: Findhorn dat is eigenlijk een toevallige situatie waarin de geestelijke harmonie tussen plant en mens zich beter kon manifesteren, waaruit een besef omtrent de mogelijkheden daarvan zijn gegroeid en op basis van zuiver geestelijke waarde zelfs proeven zijn genomen die vergelijkbaar zijn met de muziekproeven die eens in India genomen zijn. Ik zou zeggen dat hierdoor een begrip voor de geestelijke invloed die de mens op zijn omgeving uitoefent inderdaad toe moet nemen en tegelijkertijd een gevoel van de mens voor het geheel van het hem omringende groter kan worden.

Maar ik meen dat dit een kwestie is die niet zondermeer verbreid kan worden op basis van leerstellingen, doch slechts ervaren kan worden. Alleen in die ervaring ligt de mogelijkheid tot een werkelijke bereiking.

Vraag: Wat doet de Vrijmetselarij precies en wat houden die inwijdingen in?

Antwoord: Wanneer u wilt weten wat de inwijdingen precies inhouden, raad ik u aan zich te wenden tot de Vrijmetselarij. Wat ze in feite doet, dat ligt eraan hoe goed de broeders zijn waaruit ze is opgebouwd. Maar een loge die werkelijk goed is, impliceert in feite een voortdurende uitwisseling van mening, onder andere door voordrachtsbijeenkomsten waar werkstukken worden uitgewisseld en dergelijke. Daarnaast een gelijke mystieke ervaring waardoor een gevoel van verbondenheid en eenheid ongeacht een verschil in mening, denken en ontwikkeling kan blijven bestaan. Als zodanig is het een broederschapsgedachte die belangrijk is.

Maar zodra ze gebruikt wordt om macht uit te oefenen — wat inderdaad wel gebeurt — zodra ze gebruikt wordt om handelsrelaties en dergelijke te vestigen, zien wij dat veel van de betekenis verloren gaat en wordt ze in feite niets anders dan een belangengemeenschap die als geheim genootschap bepaalde mogelijkheden schept voor de leden zonder dat de buitenwereld zich daarvan bewust hoeft te zijn. In dit laatste geval vind ik ze afkeurenswaardig. Maar de werkelijke Vrijmetselarij in zichzelf is een mogelijkheid tot benadering van nieuwe geestelijke inzichten, het bereiken van een juister begrip voor jezelf en als zodanig ook een juistere oriëntatie van het ik ten aanzien van de kosmos.

Vraag: Dit is enkel voor mannen?

Antwoord: Dan bent u niet goed geïnformeerd, er bestaan ook vrouwenloges. Er bestaan bovendien ook gemengde loges, maar hierbij moet u wel rekening houden met het feit dat een werkstuk van een vrouw anders van opzet pleegt te zijn dan dat van een man, omdat ze ongeacht een gelijkheid in kennis in feite bepaalde gevoelens daarin projecteert die voor de man niet op deze wijze bestaan, terwijl de man omgekeerd een eigen gevoels- en belangenwereld mee projecteert in zijn leerstukken die voor de vrouw niet als zodanig volledig beleefbaar zijn. Daarom is de splitsing mijns inziens voor dit proces aanvaardbaar en kan het ook voeren tot een juistere geestelijk-mystieke beleving, terwijl bij een gemengde loge heel vaak andere elementen in die beleving mee gaan spelen die — ook al worden ze niet geuit — toch ten detrimente gaan dacht ik van het juistere ik-besef van de leden. Maar dit is een persoonlijk oordeel, anderen kunnen daarover een andere mening hebben.

Vraag: Waar gaat het om en waar gaat het uiteindelijk naartoe?

Antwoord: Ja, ik zou u willen voorstellen om even aan "het" voor te stellen. Maar als u bedoelt het mensdom, dan zou ik zeggen: het mensdom bestaat omdat daardoor een besef, een praktisch besef kan worden geschapen van een reeks mogelijkheden die daardoor in elk lid van die mensheid reproduceerbaar zijn en als zodanig dus de volledigheid van de schepping een veel grotere weerspiegelmogelijkheid geven. Wanneer u zegt: waar gaat het naartoe, dan blijkt dit reeds ten dele uit het eerste antwoord: naar dat punt waarop elke mens zodanig toegankelijk is voor het geheel der belevingen in feite van de totaliteit en een voldoende herkenningmogelijkheid daarvan bezit, zodat hij vanuit zich of in zichzelf het geheel of alle delen daarvan voortdurend hernieuwd kan opbouwen, volledig beschouwen en als zodanig nieuwe waarde weer injecteren in de totaliteit.

Vraag: Keiharde recht voor de raap kritiek voor de mens om het af te leren?

Antwoord: Ja, ik weet niet waar ik moet beginnen. Goed, u heeft het gevraagd, u krijgt er een paar:

1. In de eerste plaats: gebruik geen geestelijke waarde en zeker niet God om je eigen daden te rechtvaardigen. Sta voor je eigen daden.
2. In de tweede plaats: zeg niet dat je recht hebt ten aanzien van anderen en probeer je plichten alleen te zien in zoverre als die voor jezelf bestaan. Door niet op rechten te bogen en niet plichten te aanvaarden die door anderen worden opgelegd, kun je jezelf zijn.
3. Ten laatste: denk niet zo veel aan jezelf of aan je eigen groep, maar probeer voortdurend tijd te vinden om iedereen aan te horen — zelfs wanneer het veel tijd en geduld vergt —

en wees bereid om die ander te zien als een waarde die gelijkwaardig is aan uw eigen mening of inzicht, ongeacht de grote verschillen die bestaan. Door het begrijpen van anderen kun je komen tot een samenwerking met anderen.

4. En mijn laatste raad voor de mens is: de meeste mensen zoeken naar datgene wat hen van de ander onderscheidt. Wanneer ze meer zouden zoeken naar datgene wat ze met anderen verenigt, zou de mensheid geestelijk een grotere betekenis hebben en zou de bewustwording van de mensheid zeker parallel gaan met een onvoorstelbare harmonie over de hele stoffelijke wereld.

Het zijn er een paar, maar ik hoop dat u het ermee kunt doen.

Vraag: Was Han van Meegeren de een of andere reïncarnatie van Vermeer en zo ja, waarom was hij dan zo ongelukkig aan het eind van zijn leven?

Antwoord: Van Meegeren was geen incarnatie van Vermeer. Trouwens, dan zou hij heel wat schilders incarnaties achter zich moeten hebben. Hij was een man die zocht zichzelf erkenning te winnen en bereid was daarvoor alle middelen te hanteren. En dit vooral is hem kwalijk genomen, dit nog het meeste door de experts die hun eigen waan bedrogen zagen door de kundigheid van de kunstenaar.

Wanneer u me verder vraagt wat Van Meegeren was in zijn vroegere incarnatie: hij was geen schilder maar apotheker, dat was zijn voorgaande incarnatie. Het was trouwens ook een rare apotheker als hij schilderde, want hij maakte zijn eigen kleuren zoals u weet. Je kunt verder zeggen dat hij een groot kunstenaar was die niet als zodanig erkend werd en dat hij alleen in de imitatie van anderen in feite de erkenning heeft gezocht die hij voor zichzelf nooit kon vinden. Hierdoor was hij ongelukkig, want hij vond niet de erkenning die hij meende terecht van de wereld te kunnen eisen. En dit had invloed op het geheel van de verdere gebeurtenissen in zijn leven.

Vraag: Is hij nu gelukkig?

Antwoord: Ik dacht van wel.

Vraag: Kunt u iets zeggen over de omzetting van psychische ervaringen, energie die zich in het lichaam materialiseren? Gevraagd vanuit acupunctuurervaringen dat hevige voelbare energieverhuizingen teweegbrengt.

Antwoord: Nou, die voelbaarheid is er eigenlijk altijd, maar je wordt er meer op attent gemaakt wanneer een prikkeling optreedt van bepaalde zenuwbanen, vooral wanneer dat op zekere punten gebeurt. Elke mens heeft in zichzelf in feite drie energiestromingen, waarvan er één meer geestelijk is, één best kan worden omschreven als een soort bio-elektriciteit en de andere als een persoonlijk magnetisme. Al deze drie stromen hebben een oriëntatie op krachten die in de kosmos bestaan, onder andere uitstraling van de zon, de totale werking van de magnetische verhoudingen in de omgeving — ook het aardmagnetisch veld — en in het derde geval onder meer ook luchtelektriciteit die een grote invloed heeft. Wanneer al deze invloeden met elkaar in evenwicht kunnen worden gebracht door een voortdurende aanpassing van het stromingssysteem in het eigen ik, zal een perfecte gezondheid ontstaan.

Vraag: Volgens de oosterse leer uit het Sanskriet vertaald, wordt beweerd dat men tweemaal sterft: eerst stoffelijk en dan de tweede dood, de geestelijke dood, de lagere aardse geest. Na de tweede dood zou men dan in Deva-nakh komen. Die toestand maakt men nooit meer contact met de aarde en dat is een slaap tot de volgende incarnatie. Hoe is dat precies?

Antwoord: Dat is niet volledig juist, het is een omschrijving van iets wat voor kan komen. Let wel: u gaat dood, u komt tot bewustzijn in een geestelijke wereld. Wanneer u in die geestelijke wereld op een gegeven ogenblik het maximum van uw eigen mogelijkheden gebruikt hebt, ontstaat een versuffing. Die versuffing kan voeren tot reïncarnatie. Die tussenliggende tijd kan eventueel in menselijke tijd — omdat je afgestemd bent op een bepaalde incarnatiemogelijkheid

— 10, 50, 100 jaar omvatten. Je zou dit als slaap kunnen omschrijven, mits je aanneemt dat de tijdswaarde op aarde en in de geest identiek is, wat echter niet het geval is.

De "tweede dood" waarover men spreekt, is overigens geïnspireerd in de vertaling door soortgelijke begrippen zoals die in het evangelie voorkomen. Het begrip tweede dood betekent namelijk het uiteenvallen van bepaalde lagere voertuigen. Dit vindt altijd plaats, maar wanneer het ego niet verbonden is met bijvoorbeeld een astraal, dan is het uiteenvallen van dit astraal niet een inslapen, maar integendeel een bewust gaan leven in een andere toestand. Dat je daarbij zo ver kunt komen dat je kosmische belevingen hebt en op grond van die kosmische belevingen met een bepaalde taak alsnog naar de materie kunt terugkeren is, voor zover mij bekend, een feit. Dit betekent dus dat het inslapen niet zondermeer behoeft te worden aanvaard, tenzij beperkt door die sferen waarin alleen de lagere geestelijke voertuigen en het astraal plagen uiteen te vallen, iets wat overigens vaak snel gebeurt na de stoffelijke dood.

SLOTWOORD

Reactie: Dit waren de schriftelijke vragen.

Antwoord: Nou, dat was heel wat. Voor u, ik heb mijn best gedaan. U moet mij niet kwalijk nemen dat ik nu niet ga vragen of er nog meer vragen zijn, want ik moet rekening houden met allerhande dingen, onder meer met het medium. We zullen nu gaan sluiten en we doen dat zoals gebruikelijk door een improvisatie. Zo'n improvisatie moet u niet zien als instant-dichtkunst of iets dergelijks, want dat is het helemaal niet. Het is het samenbrengen van klanken, begrippen en een bepaald ritme om daarmee iets uit te drukken wat voor mij werkelijk is.

Geeft u alstublieft nu drie woorden.

Reactie: ODV, Paars, Abracadabra.

Antwoord: Ik heb ODV, paars, abracadabra. Ik zou zeggen: wanneer u in het paars naar de ODV kijkt, lijkt het misschien abracadabra, maar misschien kunnen we het toch wel een klein beetje anders inkleden.

Abracadabra, abracadabra, abracadabra. Magische driehoek en magisch bestaan, waarin de kleur van de geestelijke werkelijkheid oversluiert de kleur van de waan. En in het purper en het paars gekleed het ik de werkelijkheid welkom heet, waarin het toch zichzelf omschrijft en ondanks al zichzelf blijft en is en leeft dat wat het is.

Een piramide van een woord, een vreemd akkoord uit wat gedachten opgebouwd, iets wat de ODV vertelt of ook de ODV beschouwt. Het is al begin. Begin van werkelijkheid, het is niet kosmos of identiteit van God of eeuwigheid. Het is begin. Het is de opbouw van het zijn, het gaan en zoeken ook met de vergissing en de pijn. Het zoeken en onwetendheid naar een besef van eeuwigheid, dat langzaam je toch omhult en langzaam ook je zijn vervuld, wanneer de veelheid wordt herleid tot de ene letter A: het zijn, begin van eeuwigheid.

Alfa en Omega, zo zegt men vaak van God. Alfa en Omega, de schepping en het lot. De werkelijkheid waarin de mens een ogenblik verzinkt en soms naar eigen denken haast verstikt, ja haast verdrinkt. En toch een zijn vol werkelijkheid, waarin het leven steeds zich plooit en zich met alle vormen ooit totdat het ik zichzelf beseft en uit het zijn zichzelf verheft. De veelheid weer tot eenheid maakt, de ketens van verdeeldheid slaakt en zo in weten om bestaan, zichzelf wordt bevrijd van waan, zonder richting, zonder naam. Een deel van ene kracht, één letter, het allereerste woord, het vage eerste lichtakkoord dat aan de wieg van alle zijn en alle leven heeft gestaan.

Dacht dat daarmee de drie begrippen — er waren er meer, maar ik heb deze drie gekozen — op redelijk juiste wijze zijn verwerkt.

Ik hoop ook dat u het denkbeeld daarin nog eens wilt overwegen. Ik dank u in ieder geval voor uw aandacht. Ik wens u verder allemaal een heel prettige avond en een heel gezellige nachtrust.

Reactie: Dank u wel.